BORIS KIDRIČ IN REVOLUCIJA

KRIČAVI SPOMENIK REVOLUCIONARJA

Veliko črnila in besnila (kar je koristno) je bilo zadnje čase izlitega ob prerekanjih, ali je med vojno bila v Sloveniji državljanska vojna, ali ne. Marsikdo, ki se danes ob vsem tem pisanju čuti naenkrat prizadetega, se poslužuje skrajnih poenostavitev, češ da hoče nekdo (kdo le?) odpor proti okupatorju izenačiti s kolaboracijo. Sam razumem te poenostavitve kot diskvalifikacije, saj zakaj pa naj bi se drugače posluževali takšnih nemogočih poenostavitev?

Vsa ta sprenevedanja moramo prenašati samo zato, ker nekateri nočejo priznati, da je Komunistična partija Slovenije začela izvajati revolucijo v najbolj trdi boljševistični varianti že leta 1941. Revolucija pa je sinonim za državljansko vojno. Najbolj občutljivo in žalostno je, da se je ta revolucija oziroma državljanska vojna včasih do nerazpoznavnosti prepletala z narodnoosvobodilno vojno.

Za spremembo bom izločil vse ostale odločilne komuniste (predvsem Kardelja) ter izpostavil **Borisa Kidriča**. Poleg Kardelja je bil Kidrič glavni ideolog revolucije na Slovenskem. Medtem ko je bil Kardelj predvsem ideolog, pa je bil Kidrič tudi praktik.

Začetek komunistične politične borbe proti tradicionalnim političnim strankam vidimo že v **Kidričevem** članku *K dejanjem*, ki je bil objavljen 11. julija 1941 v Slovenskem poročevalcu. V njem pravi: *»OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA, ki ji je dala pobudo Komunistična partija Slovenije, je zavzela tak razmah, da jo smemo po vsej pravici imenovati edinega predstavitelja.«* Te besede vsekakor izražajo partijsko odločnost, da si bodo pridobili monopol in odpor proti okupatorjem v času, ko je bila OF še zelo šibka. Zavednim pristašem tradicionalnih strank pa so namenjene besede: *»Kdor pa bi kakorkoli želel razrušiti sveto in nedotakljivo enotnost Osvobodilne fronte slovenskega naroda, ta bi se s samim takim dejanjem uvrstil med izdajalske pomočnike fašističnih zločincev«* (Dok. I, str. 49/50).

Če analiziramo te misli, potem vidimo, da so temeljne za razumevanje vsega, kar se je v Sloveniji dogajalo v naslednjih mesecih in letih. Gre za poudarjanje pomembnosti komunistične partije, ki se je kot svete krave ne sme nihče dotakniti, saj *»bi se s samim takim dejanjem uvrstil med izdajalske pomočnike fašističnih zločincev«* . 15. avgusta je Komunistična partija Slovenije organizirala **Varnostno obveščevalno službo (VOS)**, ki je že takoj jeseni začela izvajati atentate na pomembne Slovence. Do konca leta 1941 jih je že precej pobila. Komunistična partija Slovenije je torej začela z uboji (atentati na goloroke Slovence). PROTIUDARCA (obrambe) ni bilo skoraj celo leto (šele sredi leta 1942). In kako je bila ta (samo) obramba v boljševističnem žargonu označena? Iz idejnih predpriprav vidimo, da kot narodno izdajstvo. To je peklenska logika, s katero je Komunistična partija Slovenije potiskala Slovence v kot, v brezizhoden kot, iz katerega je bila edina rešitev oborožitev (od samega »hudiča«, če bi bilo potrebno - in potrebno je bilo!) ter udarjanje nazaj. Ustanovitev prvih vaških straž poleti 1942 je torej tisti čas, ko je komunistična revolucija od jeseni 1941 do poletja 1942 povzročila na Slovenskem državljansko vojno.

28. julija 1941 je na svoji seji, sklicani na pobudo CK KPS, Vrhovni plenum OF določil norme za kaznovanje izdajalcev in kazenski postopek proti njim. Teden dni nato pa je Kidrič napisal članek *Polet Osvobodilne fronte!* V njem piše: *»Kdor danes ostaja še izven Osvobodilne fronte, ta je suha veja na živem narodovem telesu. Kdor pa kakorkoli deluje proti OF in njeni enotnosti — ta je samega sebe izločil iz narodne skupnosti in bo nekoč še polagal račun pred narodom.«* (Dok. I, str. 66). Kot vidimo, se je partija oziroma Osvobodilna fronta že od vsega začetka poistovetila z narodom. V istem času je v partijskem glasilu Delo, (ki je izhajalo že takrat, da ne bo nesporazuma) bil Kardeljev članek *Za Osvobodilno fronto slovenskega naroda!* V njem beremo, da KPS kot *»najmočnejša sila slovenskega naroda* (čeprav je v avgustu imela le 200 članov več kot v aprilu) *daje iniciativo v formiranju fronte odpora proti fašističnim okupatorjem«* (Dok. I, str. 74).

Isto Delo je priobčilo tudi članek *Izdajstvo reakcionarne gospode nad lastnim narodom.* V njem je **Kidrič** ponovil misel iz članka *K dejanjem: »Osvobodilna fronta slovenskega naroda je vzpostavljena in je danes edini upravičeni narodov predstavnik... Pojem Osvobodilne fronte in pojem slovenskega naroda postajata istovetna.«* Nato je **Kidrič** povzdignil svoj glas proti bivšem banu Natlačenu in generalu Rupniku. Omenjal je *»izdajalsko vlogo Natlačena«* in *»petokolonaško akcijo izdajalskega generala Rupnika«* . Za tem pa beremo: *»Kdorkoli danes kakorkoli napada Kom. partijo, ta vrši protinarodno delo, ta se je znašel na isti liniji z nemškimi in italijanskimi fašisti; boj za enotnost pozitivnih* (seveda v smislu komunističnega slovarja, op.p.) *narodnih sil nujno terja borbo proti razbijalcem enotnosti.«* Nato je udaril še po »Slovenski legiji« in »Prebujeni Sloveniji« (Dok. I, str. 76/77).

V istem času, t.j. avgusta 1941, je Centralni komite SKOJ-a izdal ciklostiran letak, ki je bil poslan tudi v Slovenijo. V njem piše: *»Nobenega usmiljenja s sovražniki ljudstva, z domačimi izdajalci in krvniki. Uničujmo jih na vsakem koraku, iztrebimo to kugo«* (Dok. I, p. 87). (Krvniki v prejšnjem stavku se verjetno nanašajo na hrvaške ustaše, izdajalci pa na vse vidne idejne in politične nasprotnike komunistov.)

13. septembra je v Slovenskem poročevalcu **Kidrič** objavil članek *Vsenarodni značaj Osvobodilne fronte* . V njem je med drugim napisano: *»Skupnost v Osvobodilni fronti je danes najvišja narodna skupnost.... Poskusi katerekoli druge skupine izven Osvobodilne fronte so protinarodni poskusi...«* (Dok. I, str. 114/115).

Vsi našteti propagandni članki razodevajo načrte in hotenja vodilnih komunistov poleti 1941, obenem pa izražajo njihovo odločnost za **monopol v odporu proti okupatorju**. Ti članki so bili premišljena priprava in uvod k formalnemu razglasu tega monopola. V ta namen je KPS dala pobudo za zasedanje Vrhovnega plenuma OF, ki je bilo 16. sept. 1941 v Ljubljani. *»Zasedanju so prisostvovali predstavniki 15 skupin, vključenih v OF. Glavni referent je bil Boris Kidrič, ki je ugotovil (!), da je OF že dobila elemente oblasti. Na osnovi njegovega poročila se je Vrhovni plenum OF proglasil za Slovenski narodno-osvobodilni odbor (SNOO)«*. Tako pravi opomba v Dokumentih I, na str. 116. Drugi člen sklepa o tem preimenovanju Vrhovnega plenuma OF v SNOO se glasi: *»SNOO za časa osvobodilne borbe edini predstavlja, zastopa, organizira in vodi slovenski narod na vsem njegovem ozemlju. Vsako organiziranje izven okvira OF slovenskega naroda je v času tujčeve okupacije škodljivo borbi za narodno svobodo«* (prav tam). Vsekakor je **Kidrič** pri besedah *»za narodno svobodo«* imel v mislih »zadnjo etapo«, t.j. vzpostavitev komunistične diktature in uvedbo komunističnega družbenega sistema po sovjetskem vzorcu. K omenjenim 15 skupinam v OF naj pripomnim, da je bilo vsaj 10 teh zelo majhnih, neznatnih.

Komaj tri mesece po Hitlerjevem napadu na Sovjetsko zvezo so torej slovenski komunisti formalno razglasili, da je oborožen odpor proti okupatorju partijski monpol. S tem členom so s poudarkom razglasili, kar so izrazili v prej naštetih člankih, da smatrajo za izdajalca vsakogar, ki bi skušal orgnizirati odporniško gibanje po navodilih begunske vlade v Londonu. In to vlado je tedaj in še naslednji dve leti priznavala tudi Sovjetska zveza. Nemalo presenetljivo pa je še po mnogih letih, da je bil imenovani sklep sprejet v Sloveniji (v Ljubljani) tri dni pred prvim razgovorom med Mihajlovićem in Titom v Srbiji.

V Poročevalcu z dne 20. sept. 1941 je **Kidrič** priobčil tudi članek *Pomen osnovanja SNOO in njegovih ukrepov*. V njem pravi: *»Naši bralci se prav gotovo zavedajo izredne pomembnosti ukrepov, ki jih objavljamo v današnji številki. Z njimi stopamo v novo, razvojno višjo stopnjo priprav za narodno osvobajanje. Vsi čutijo, kam merijo ti ukrepi in kakšna je njihova tehtnost* (Dok. I, p. 124).

Ker je po Kidričevi zamisli SNOO predstavljal že neko ljudsko oblast, je zato po njegovem bil upravičen izdati štiri revolucionarne odloke. Eden teh je bil *Odlok o zaščiti slovenskega naroda in njegovega gibanja za združitev in osvoboditev Slovencev*. **Odlok določa smrtno kazen za izdajalce.** Seveda kot jih je opredelil **Kidrič** in za njim Centralni komite KPS! Sedmi člen tega odloka se glasi: *»Postopanje je naglo, ustno in tajno. Osebno zaslišanje krivca ni potrebno... Proti razsodbi sodišča ni pritožbe«* (Dok. I, str. 119/120).

Ko so **vosovci** že naslednje dni začeli izvajati **atentate po Ljubljani**, ni bilo ne duha ne sluha o nobenem malo prej imenovanem »sodišču«. O usmrtitvi mnogih Slovencev je v naslednjih tednih in mesecih odločal (po Kidričevih kriterijih!) nekakšen **»kolegij vosa«**, ki ga je vodila Kidričeva žena, **Zdenka Kidrič**, člana pa sta bila še **Franc Ravbar-Vitez** in dr. **Vito Kraigher-Marjan**. Prvi komandant varnostnikov, ki so morili po Ljubljani, je bil **Franc Ravbar-Vitez**, nato od decembra 1941 **dr. Marjan Dermastia-Urban**, od aprila 1942 do maja 1943 pa **Edo Brajnik-Štefan**. Najožji sodelavci pa so bili: **Zvonimir Runko-Pavle, Štefan Babnik, Franc Stadler-Pepe, Majda Peruzzi-Urška in Milan Pogačnik-Tomaž.**

V prej omenjenem odloku je nemogoče videti rodoljubnost in ljubezen do naroda, pač pa le revolucionarno krutost in brezobzirnost do drugače mislečih Slovencev. In to krutost so slovenski komunisti smatrali za *»novo, razvojno višjo stopnjo priprav za narodno osvobojenje«*. Krepka mera cinizma in marksistične dialektike je v teh besedah!

Do 1. maja 1942 je VOS, eksekutiva KPS, usmrtil samo v Ljubljani 65 Slovencev, v ostali Ljubljanski pokrajini pa še nadaljnih 200 Slovencev.

Značilno za sedanji čas se mi zdi, da moram zapisati **samoumevnost** par excellence, da je v okupaciji narodnoosvobodilni boj izjemno legitimno dejanje. Povsem nekaj drugega pa se je dogajalo pri nas. Do poletja 1942 - več kot eno leto okupacije - je bila revolucija Komunistične partije Slovenije v polnem razmahu, revolucionarnega nasilja je bilo več kot dovolj (malo prej sem naštel del žrtev do 1. maja 1942). Na to nasilje so odgovorili Italijani z uničujočo ofenzivo poleti 1942, v kateri je bila Notranjska skoraj vsa požgana. Slovenci na Dolenjskem in Notranjskem, ki jih je prizadela brezobzirna komunistična revolucija, so bili do julija 1942 potisnjeni v **brezizhodnost**. Italijani so jim začeli dajati orožje, komunisti (Kidrič) pa so s tem dobili tako nujne »narodne izdajalce«.

B. Kidrič: *»Boj proti notranjim sovražnikom lastnega naroda, boj proti peti koloni, je ena najvišjih moralnih dolžnosti slehernega narodnozavednega Slovenca«*. (Slovenski poročevalec, 5. dec. 1941).

B. Kidrič: *»Justifikacije petokoloncev so se v Ljubljani dogajale ob belem dnevu, kar je silno dvignilo narodno moralo, med belogardistične izdajalce pa je zasejalo tak strah in trepet, da so začeli emigrirati v Italijo.«* (Tri leta OF, junij 1945). Komentar menda ni potreben.

Boris Kidrič je bil leta 1941 in 1942 klasični revolucionar, revolucija pa je bila v tem času (jesen 1941 — poletje 1942) s svojim pobijanjem goloroklih posebljeni **zločin**.

November je, leta 1990. Za Cankarjevim domom — še vedno — stoji kričavi spomenik Borisa Kidriča. Kidrič še leta 1990 kriči in nadira Ljubljančane.

Vedno znova lahko ugotavljamo, da je nekaj samomorilskega v teh Slovencih.

Ivo Žajdela

Fotografija: Borut Krajnc